

List Dra. Jaroslava Škarvady, tit. biskupa litomyšlského,
českým věřícím v exilu k velikonočům 1984

Drazí krajané,

Je to celkem dobrý zvyk, že před velikonocemi píší biskupové svým věřícím pastýřské listy. Řekl jsem si tedy, že ani já Vás nesmím o takovou věc připravit, tím spíš, že letos slavíme jubilejní rok vykoupení. Co bychom si však při té příležitosti měli povědět?

Především bychom si snad mohli říci, co vlastně jsme. Abychom si uvědomili svou identitu a aby také druzí, kteří se k nám zatím ještě nepočítají, věděli, co si o nás mají myslit.

Naše identita

Máme-li se tedy sobě i druhým představit, je nutné, abychom řekli, že jsme lidé. Zdá se to ovšem samozřejmé, ale snad je to důležitější, než se může na první pohled zdát. Je-li totiž, podle nás, Ježíš Kristus prototyp člověka, "vzor, podle kterého bylo všechno stvořeno," je-li "hlava církve, prvorozený mezi vzkříšenými" (srv. Kol 1,16 a 18), potom nic z toho, co je v dobrém smyslu lidské, nám nemůže být cizí.

Na druhém místě musíme skromně říci, že jsme křesťané. Skromně, protože si uvědomujeme, jak takové přiznání zavazuje, a že neměl docela nepravdu Bruce Marshall když napsal, že nejsou-li všichni křesťané katolíci, pak také ne všichni katolíci jsou křesťané. My se hrdě hlásíme k tomu, že jsme byli pokřtěni a že tedy máme právo se křesťany nazývat. A chceme se snažit, abychom tomu jménu dělali i čest.

Nakonec pak ještě vyznáváme, že jsme křesťané katoličtí, tj. že svou víru a svůj křesťanský život (zvláště co se týká svátostí) prožíváme ve společenství těch, kdo tvoří jednotu kolem biskupského sboru, jemuž předsedá římský papež.

To je tedy naše visitka, první představení. Patříme ke společenství, kterému se říká katolická církev. Co však tato církev vyznává?

Naše víra

Jedním slovem by se snad dalo říci: vyznává, zároveň se všemi, kdo se hlásí ke křesťanskému jménu, nesmírnou velikost

člověka. Dnes je člověk, přes všechna krásná slova, která stále slyší, krutě utlačován a ponižován. A proto se mu často zdá neuvěřitelné, ba skoro jako pohádka, mluví-li církev o jeho důstojnosti. Ale právě proto je to nutné.

My křesťané jsme totiž ochotni vyznat před tyrany a vykořisťovateli, že poslední lidský tvor, živořící někde v gulaku anebo umírající hladem na periferii bohatého velkoměsta, je stvořen k obrazu živého Boha. My máme tu drzost, že říkáme do očí sobeckým rodičům, že jejich nenarozené dítě, jehož se chtějí zbavit, má před sebou osud, který se měří věčností. My se nestydíme si přiznat, že v nás všechno křičí po lásce a po životě, protože Bůh, k jehož podobnosti jsme stvořeni, je Láska a Život. My se nikdy nesmíme s těmi, kdo nás chtějí obrát o svobodu, protože jsme přesvědčeni, že nás k ní povolal tentýž živý Bůh, který z ní bude také žádat počet.

My jdeme ale dále. My nezavíráme oči před tím, že je na světě zlo, a že je cítíme ve svém srdci. My přiznáváme, že jsme hříšníci a že jedna z hlavních sil, které působí mezi lidmi, je sobectví. My však zároveň vyznáváme, že proti němu, proti tomu hříchu, existuje lék. Ne krásná slova filosofů, nýbrž síla Božího Ducha, kterého nám získal Ježíš Kristus svou obětí. My jsme totiž - po lidsku řečeno - tak pošetilí, že jsme uvěřili Boží lásce, že jsme uvěřili, že Bohu na nás záleželo natolik, že to naše lidství poznamenané hříchem přišel vykoupit, že je vzal na sebe v osobě svého Syna Ježíše Krista a že je přetvořil ve výhni lásky, která šla až k smrti na kříži. My věříme, že skutečně existuje "nový člověk", tím však že je vzkříšený Ježíš, "prvorozený mezi mnoha bratřími".

Jádro křesťanství

Dalším slovům může rozumět už jenom ten, kdo je skutečně křesťan, protože křesťanství je právě toto: vyznat toho vzkříšeného Krista a vejít s ním do životního spojení. To jsme navázali ve křtu, to se stále oživuje a prohlubuje účastí na eucharistii, ve mši sv. a ve sv. přijímání. O tom platí krásný příměr, který pronesl Pán Ježíš právě tehdy, když eucharistií ustanovoval: "Já jsem vinný kmen, vy jste ratolesti. Kdo zůstává ve mně a já v něm, ten nese mnoho ovoce, zatímco oddělení ode mne nemůžete dělat nic." (Jan 15,5)

Vše ostatní už z toho jen logicky vyplývá. Jsme-li spojeni s Kristem, proudí do nás jeho míza, jeho Duch, a stáváme se schopnými přemáhat hřích a žít podle ideálů evangelia. Jsme-li spojeni s Kristem, máme účast na jeho životě, a to znamená i na jeho věčném životě, jehož zárodek už nosíme v sobě. Pak máme také právo se nazývat jeho bratry a volat k Bohu "Otče náš!" Z toho pak pramení i ta velikost a důstojnost, o které jsme se zmínili na začátku.

Kdo pochopil toto spojení s Kristem, "novým Adamem", tomu budou znít logicky i slova, která jsou jakousi "magnou chartou" křesťanského společenství: "Skutečně, říkám vám, co jste udělali jednomu z mých nejnepatrnějších bratří, to jste udělali mně." (Srv. Mt 25,40) Tak daleko nešel v dějinách nikdo, tak daleko mohl jít jen Kristus. Prohlásit, že kdo se dotkne jednoho z lidí, třebas toho nejposlednějšího, dotýká se samého Boha. A že Bůh sám si to s ním v dobrém či ve zlém vyřídí. "Neboť jsem měl hlad a nedali jste mi najíst... Skutečně, říkám vám, co jste odepřeli jednomu z těchto nejnepatrnějších, to jste odepřeli mně." (Srv. tamtéž, 42-45) Chápeme, co je člověk v očích Božích? Za co máme považovat člověka my křesťané?

Důsledky pro nás

Co to však od nás vyžaduje v praxi? Především to, že musíme mít zájem o každého člověka, protože za každého zemřel Kristus. To říká už stará křesťanská zásada: máme nenávidět hříšník, ale milovat hříšníka. Církev nazývá mučedníkem, tedy vyznavačem v nejplnějším slova smyslu, ne toho, kdo byl proti své vůli zabit od nepřátel Kristova jména, nýbrž toho, kdo se uměl natolik sjednotit se svým ukřižovaným Spasitelem, že dovedl dát svůj život za své nepřátele. Prvním v této řadě je sv. Štěpán, který svou obětí získal Kristu Šavla, z kterého se pak stal apoštol Pavel.

Naše ne vždy snadná národní historie vedla starší generace k tomu, že považovaly církev za sevřený šik, jehož úkolem je bránit se proti nepřátelům, kteří ho ohrožují. Je to jistě vysvětlitelné, snad to bylo i nutné. Ale ztěžovalo to si uvědomit, že církev není nějaká sekta izolovaná od ostatních, nýbrž že je důsledkem vtělení a vykoupění, že je pokračováním úkvy přítomnosti na této zemi, že je zárodkem nového lidstva, v jistého "království", které Kristus založil a za jehož příchod se uvádíme. Že tu tedy není pro sebe, nýbrž pro lidstvo, že má bránit ne sebe, nýbrž člověka, člověka dnes tolik zrazovaného, který si právě dnes na vlastní kůži ověřuje, kde končí, jaké štěstí najde a jaká práva mu zůstanou, odmítne-li Boha.

Vyhlásil-li Svatý Otec jubilejní rok vykoupění, učinil to právě proto, aby připomenul vykoupěnému člověku jeho velikost, jeho důstojnost, jeho nezadatelná práva. A nám křesťanům aby připomenul povinnost hlásat to ostatním. Ne malicherným odsuzováním či povýšeným poučováním, nýbrž žitým svědectvím Kristovy lásky, která je "shovívavá, dobrosrdečná, která se nevychloubá, nenadýmá, nerozčiluje, nemyslí jen na sebe, zapomíná, když jí někdo ublíží, má zármutek, když se dělá něco špatného, ale raduje se, když lidé žijí podle pravdy." (Srv. i Kor 13,4-6) Odkazživa totiž platí, že to, co jsme, má daleko větší dopad než to, co říkáme.

Protikřesťanská propaganda

Jestliže se tedy nemáme navzájem rádi, jestliže své bližní soudíme a kádrujeme, jestliže je povýšeně mistrujeme, jestliže se nad ně vyvyšujeme, pak se nedivme, že nikoho nezískáme. Pak si ovšem i uvědomme, že děláme nesmírně účinnou protikřesťanskou a protikatolickou propagandu, a to snad nebezpečnější než naši nepřátelé. Těm už stejně málokdo věří, kdežto našemu příkladu se víra odepřít nedá. Hlásáme-li svým životem místo Krista a jeho lásky sebe a svou nadutost, kolika lidem snad navždy znemožníme cestu ke spáse?

Jiná témata

Vím, že je mnoho jiných témat, o kterých bych se měl zmínit. Jubilejní rok vykoupení je výzvou k pokání, a právě postní doba je k němu nejvhodnější příležitostí. Napřesrok budeme slavít jedenáctisté výročí smrti sv. Metoděje, a toto jubileum by mělo být podnětem k náboženské obnově našeho národa, k zamyšlení nad kořeny naší kultury, k návratu k dědictví otců. Z domova nás prosí o to, abychom se spolu s nimi o tu obrodu modlili a ti, kdo si troufají mít víru, která hory přenáší (a ta má podklad v evangeliu, srv. Mk 11, 23), si chtějí spolu s námi vyprosít, aby při té příležitosti přijel na moravský Velehrad Svatý Otec zsvětít náš národ Panně Marii. Zde v exilu máme síť našich farností roztroušených po celém světě, máme Křesťanskou akademii s její vydavatelskou činností, máme své časopisy, římské středisko Velehrad a "Velehrady" a "Šumavy" na různých kontinentech. Naše nadějně vzkvétající Nepomucenum je odkázáno na naši pomoc a i sama koordinace naší duchovní služby vyžaduje přispění všech. To vše je však druhotné vůči tomu, zda seč nám podaří žít jako skuteční křesťané.

To hlavní

Mezi našimi krajany je totiž mnoho lidí hledajících, snad víc, než si někdy myslíme. Ne všichni dostanou do ruky psané evangelium. Ale všichni pozorují nás. Nás, kteří si říkáme křesťané. Zvědavě se dívají, zda máme to, po čem oni - snad nevědomky - touží: radost, vyrovnanost, dobrotu srdce, obětavost, lásku, mír a pokoj. To je snad jediné evangelium, které jsou ochotni číst, a my jim ho předkládáme. V ryzosti Kristových učedníků anebo v karikatuře vlastního sobectví?

Naši bratři a sestry doma hlásají toto žité evangelium s úspěchem, který opravňuje k stále větší naději. A my? Jak třeba prožijeme velikonoce? V míru s Bohem, znovuzískaným nebo upevněným dobrou svatou zpovědí, v jednotě s naší krajanskou obcí tam, kde existuje, v radosti, která je zvláště o velikonocích přímo nakažlivou charakteristikou těch, kdo vyznávají Kristovo vzkříšení?

"Na světě budete mít trápení," slíbil nám Pán Ježíš.
"Ale mějte důvěru. Já jsem nad světem zvítězil." (Jan 16,33)
Tuto vítěznou důvěru a tu velikonoční radost a pokoj Vám z
celého srdce přeje a vyprošuje

Váš biskup

+ Jaroslav Škarvada